

ŽELEZNIČAR.

Glasiló „Strokovnega društva železničarjev“
za Slovenijo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravníštvo
se nahaja v Ljubljani, Selenburg, ul. 6./III.

Naročnina:

za celo leto K 12.—
za pol leta „ 6.—
za četrt leta „ 3-50
Posamezna številka 1 krono.

Štev. 7.

V Ljubljani, 15. januarja 1921.

Leto XIII.

Da si bomo na jasnem!

Sodrugí železničarji!

Po težkem notranjem duševnem boju s polno zavestjo odgovornosti smo bili prisiljeni vsled nastajajočega političnega kaosa zaklicati železničarjem Slovenije in cele Jugoslavije na glas „Stoj!“! Razmere v naši strokovni organizaciji, korupcija v vodstvu in nezadovoljstvo med članstvom je doseglo svoj višek, polna kupa se je izlila in tako smo prisiljeni ustanovili oziroma obnovili svojo lastno *strokovno organizacijo železničarjev* in pričeli izdajati zopet svoje staro glasilo „Železničarja“.

Trden je naš sklep, da ne bomo nosili v našo strokovno organizacijo politične nestrpnosti, ker vemo, da mora biti strokovna organizacija tolerantna napram prepričanju svojih članov in ravnotako napram proletarskim strankam, ki so danes vsled povojne psihoze, zlasti pa vsled lopovskega hujskanja onih elementov, ki so nas prisilili pokazati hrbet — razcepljene; omejujemo se danes samo na to, da pokažemo vsem sodrugom železničarjem Slovenije in vsem našim tovarišem Jugoslavije upravičenost našega koraka, na drugi strani hočemo odpreti oči tudi vsem onim sodrugom, ki so dosedaj slepo verjeli raznim komunističnim šarlatanom in sleparjem, ki hočejo imeti zadnje čase monopol nad strokovnim pokretom.

Razkrinkati pa hočemo s tem tudi vso ono ostudno demagoštvo in laž, s katerim so nekaterniki dosedaj sleparili železničarja po „Rdečem praporu“ in „Ujedinjenju“ in potegniti maske raz obraz onim, ki so nas vodili za nos. Izjavljamo v naprej, da je to prvi in zadnji naš odgovor, ker hočemo v bodoče porabiti naš list za ona pereča vprašanja, na katera je takojmenovani „Savez“ pozabil takrat, ko se je vdinjal kot prostitutka komunistični stranki. Vršiti hočemo in vršili bomo to nalogo vse dotlej, ko odnese burja nezadovoljnosti vse one ljudi, ki so razbili proletarsko enotnost in organizacijo, do onega trenutka, ko bo zgodovina in resni dogodki, zlasti težak boj, ki čaka proletarijat, pomedli z današnjimi samozvanimi „voditelji“ in ko se bo proletarijat zopet strnil v eno mogočno svetovno falango in strl današnje politične hudodelce - krvopije.

Predvsem hočemo konstatirati samo ona dejstva, ki so bila vzrok, da je postal „Savez“ absolutno nezmožen, tako akcijsko kakor humano.

Vsem starejšim sodrugom je znano, kako težka je bila pred nekako 25 leti ustanovitev naše organizacije. Pregarjanja, zapori, konfiskacije, odpustitve iz službe, da, nič ni bilo ustanoviteljem in prvim pionirjem prihranjeno. Kako težka je bila agitacija v prvih letih in koliko truda je stala posameznika in skupnost. Ali vendar lepa je danes zgodovina, katere se s spoštovanjem spominjamo. Prestali smo vse porodne bolečine in ponosno e korakala železničarska organizacija na čelu

mednarodnega proletarijata, v pobudo njemu in strah kapitalistične družbe. Prešla nam je v kri in meso, naraščajoča razredna zavest pa jo je izpolnjevala in sicer tako, da je krepko kljubovala tudi strašni svetovni vojni.

Po prevratu smo ustanovili takoj v Ljubljani lastno splošno železničarsko organizacijo za Jugoslavijo v Ljubljani, ki je bila na mah središče vseh razrednozavednih železničarjev. Ali kot takrat povsod, tako se je tudi pri nas našlo nekaj ambicioznih ljudi, ki so se zlasti ob razkolu socialistične stranke opredelili politično komunistično. To samo na sebi ne bi bilo nič hudega, da niso ti ljudje takoj iz vsega početka smatrali našo *strokovno* organizacijo kot njih politično domeno in se usidrali v centralni odbor. Brez vsakega občnega zbora in brez vsakega vprašanja članstva, je železničarski tajnik Jože Petrič centraliziral našo strokovno organizacijo v Zagrebu. Tudi proti združitvi vseh železničarskih organizacij v državi v enoten „Savez“ nismo ničesar imeli, ker je ta predpogoj proletarske moči. Ali samo strokovno združitve smo želeli, Jože Petrič in njegovi pomagači pa so naš siodikalni pokret prodali tudi politično komunistični stranki Jugoslavije. In tu se je pričela tragedija železničarske strokovne organizacije.

Strokovni list „Železničar“ je prenehal izhajati, mesto njega pa smo dobili zajedno s komunistično stranko list „Ujedinjenje“, ki je od prvega početka pa do danes v vsaki številki podlo, lopovsko napadal in zmerjal svoje lastne člane. pozabil pri tem na svoj lastni namen, postal je dekla komunistične stranke!

Mirno smo prenesli to, pri tem pa povsem dostojno opozorili upravo Saveza, da preneha s temi napadi, ker bomo sicer primorani izvajati konsenkvence. Ali zastoj! S komunističnim političnim opredeljenjem Saveza pa je stopala organizacija navzdol, dokler ni z nepripravljenim in neorganiziranim štrajkom — propadla. Kakor upravičene so bile naše zahteve in naš boj, tako hudodelsko so jih pa osmešili tudi ljudje a lá Petrič s svojo nesposobnostjo, in posledice tega niso izostale. To vse pa še ni iztreznilo „revolucionarje“ ali žganja pijanih, po štrajku še, sô na nesramen način kradli ugled „Saveza“ in nas je bilo v dušo sram tega početja!

Hoteli smo napraviti konec temu in zahtevali konferenco, ki se je septembra meseca v Zidanem mostu tudi vršila in ki je dala političnim šarlatanom in škodljivcem naše strokovne organizacije moralčno kľofuto, ki bi bi bila vsakemu moralno neskvarjenemu človeku povod, da prepusti organizacijo starejšim in veščeim rokam. Izrekla je s 53 proti 6 glasovom nezaupnico centralni upravi, ki pa spričo visokih moralnih kvalitét ni čutila potrebe umakniti se, ampak je vkljub temu nadaljevala svojo pogubonošno politiko v strokovni organizaciji s čistim in jasnim namenom — *da jo razbije!* Sodruge na Hrvatskem in Srbiji pa je namenoma lažno informirala,

ker sicer bi oni že sami napravili red. Torej sleparstvo na zdolaj in laž na zgoraj!

Po nesrečnem štrajku je kakor rečeno Petričeva kamarila uganjala še naprej svoje politično pustolovstvo, ni se pa več omejevala samo na železničarsko organizacijo, temveč je šla razbijati tudi v premogovne revirje rudarsko in kovinarsko organizacijo. Ta kamarila je postala zavestna dekla komunističnega razdejanja in najboljša pomočnica buržuazije, ki edina še se je poleg žolth organizacij veselila in se še danes veseli Petričevih lažikomunistov.

Da je pod takimi razmerami Savez notranje propadel je samoočito razumljivo, na razvalinah pa sedi režeča se buržuazija, ki gleda s smehom na ustnih pod razvaline se podirajočega alkoholika Petriča in njegove kamarile...

Trpko nam je bilo to zapisati, ali dolžni smo to svoji vesti, dolžni vsem sodrugom železničarjem in pa tudi tovarišem na jugu. sodrugom Hrvatom in Srbom, da jim pribranimo razočaranje, ki mora spričo govorenih in pisanih laži priti!

Ko smo čitali članke sodruga Bogdana Krekića v zadnjih dveh številkah „Ujedinjenja“ pod naslovom „Strokovne organizacije in politika“ smo se v svojem prepričanju še bolj utrdili, ker so baš njegovi članki najeklaktantnejša obsodba Petriča in njegove kamarile. Vendar so prišli v list prepozno, bolniku na smrtni postelji tudi najboljše injekcije ne pomagajo več, kajti Delirium tremens je močnejši...

„Savez“, ki je štel pred štrajkom 49 tisoč organizirancev, jih ima danes še okolu 9 tisoč! Kam so šli drugi? Postali so ali indiferentni ali pa so šli v žolto „Zvezo“, drugi pa v „Prometno“ Zvezo. Medtem ko so bratska glasila to priznavala, je Petrič v „Ujedinjenju“ lagal! — Ko so treznejši sodrugí na Hrvatskem in v Srbiji spravedeli, da so na opolzki poti, so imeli toliko časti in ponosa, da so povedali na glas, da tako ne gre več, in da s tem „komunističnim“ delovanjem samo za nedogledno dobo ubijajo proletarsko moč in izvajali tudi napram komunistični stranki konsenkvence, pa je postal Jože Petrič še srborit, šel je še med „radikalnejše“, da čimpreje ugonobi, kar je ostalo. In tako je došlo celo tako daleč, da si Petrič ne upa povedati svojim članom, da je komunistična stranka izključila med drugimi vodilnimi osebami, tudi najboljše vod telje in delavce železničarskega „Saveza“ in sicer oba tajnika „Saveza“ sodruga Luko Pavičevića in B. Krekića, samo zato, ker se nista klanjala diktaturi študentov, ki so hoteli zavladati i v „Savezu“, naš Petrič pa je šel med diktatorčke. Oh kako smešno in tragično, vse obenem!

Naravna posledica notranjega razpadanja „Saveza“ je onemoglost, ki se izraža v surovem zmerjanju. In ta onemoglost, katere vzrok pa je predvsem v tem, da se je *strokovna* organizacija samo *politično* udeještvovala, je pripeljala „Savez“ v tako razsulo,

da vzbuja danes mesto strah — *smeh*, kar so zlasti občutili vsi sodrugi člani, ki so imeli opravka s Savezom po štrajku.

2700 železničarjev je bilo odpuščenih po štrajku! Kaj je storil zanje Savez in njegova uprava v Ljubljani? Ničesar!

Dekretiral se je kot *komunistična* organizacija tako daleč, da železniška oblastva, ki so se nas preje bala, danes prošnje ali kolektivne pogodbe — še ne sprejemajo od „Saveza“!

Službena pragmatika je pereče strokovno vprašanje! Kaj je storil „Savez“?

Kaj je storil „Savez“ v strahovitem eksistenčnem vprašanju penzionistov? Ničesar! Šele na intervencijo poslancev socialnodemokratske stranke je minister za socialno politiko ventiliral to vprašanje, ki bo v kratkem rešeno!

8-urni delavni čas se je odpravil z vzpostavitev 16- in 24-urnega delavnega turnusa. Vsled tega je nastala kar naenkrat preobilica nastavljenecv — mlajše se odpušča, starejše se prestavlja v Banat itd. — Petrič in njegova kamarila, ki je upropastila „Savez“ molči! — Čuvaji, kretniki, vratarji, progovni obhodniki, delavci pri brzovoznih skladiščih in pri prometu se povprašujejo, „Savez“ pa molči, Petrič pa se na tihem pripravlja, da kot ubežni kralj prepusti tajništvo „Saveza“ — nasledniku. Še več, niti posredovanj ne prevzema več, temveč pošilja svoje člane sam od Poncija do Pilata! Tako se končuje prokletstvo delavskih izdajalcev, ki obmetavajo druge z golidami.

Uprava državnih železnic je upeljala — črne liste. Vsak član „Saveza“ se mora pod pretnjo kazni javiti svojemu predstojniku, Petrič in njegova kamarila z Žorgo vred molči kot grob, le kot vrane še obirajo zadnje ostanke nekdanj mogočne, naše organizacije.

In personalna komisija? Nobenih poročil! Koliko sej je imela, kaj je storila, predlagala in izvršila? Zakaj povsod tak molk! Govorite, govorite, bliža se čas računa, proletarijat se trezni in čaka!

„Savez“ se je dalje deklariral kot sestavni del komunistične stranke, one stranke, ki je v Vukovaru izrekla, da so strokovne organizacije *samo instrument komunistične stranke*. Kdo je vprašal članstvo, če je s tem zadovoljno? S kakšno pravico torej?! Povejte!

Dalje je „Savez“ izstopil iz mednarodne strokovne internacionale v Amsterdamu in se vpisal v „strokovno internacionalo“ Moskva! Vprašamo Vas, Petrič, zakaj nam tega niste povedali, zakaj se članov ni o tem vprašalo? In zakaj niste povedali članstvu „Saveza“, da so tiskarji, kovinarji in vse druge organizacije v državi in vsej Evropi odklonile moskovsko strokovno internacionalo in ostale v Amsterdamski, ki šteje 28 milijonov članov. Bali ste se, strah vas je bilo, vi lažnjiva kamarila samozvanih diktatorjev, ker ste vedeli, da bi obroč še preje počil!

In povišanje prispevka, pa še mnogo, mnogo in težko so obtožene vaše kosmate duše, predalec bi zašli!

Vse to navedeno in kar nočemo in ne moremo spraviti v javnost, nasje povedlo k streznjenju in narekovalo korak, ki smo ga storili.

Gručica ljudi, si je prisvajala vso oblast, hotela je imeti in vzdržati diktaturo nad železničarji. Mi pa ne priznavamo nobene diktature, ne z leve, ne z desne. Življenje nas je učilo in izučilo, zato smo se otresli

in odpravili škodljivi oportunistem in vrgli tudi diktaturo z leve. Z novimi izkušnjami pojdemo v boj za našo strokovno organizacijo, spoštuječ tolerantno prepričanje vsakega posameznika in tako bomo ne oziraje se na levo in desno združevali v svoji sredi ves razrednozavedni proletarijat, ga pripravljali in usposobljali za oni veliki moment, da bo kot člen v verigi svetovnega proletarijata korakal k osvoboditvi in se bratsko našel povsod tam, kjer ga bodo kot enakovrednega brata spoštovali.

V dobi politične in strokovne razcepčnosti nam je to glavna zadača in edina garancija, da moremo iz velikih zablod, kjer tava danes proletarijat združiti zopet tam, kjer mu bo življenjski diktat samoohranitve odkazal častno mesto — v mednarodni solidarni zvezi vseh zatiranih in izkoriščanih.

Sodrugi železničarji!

Čutili smo se dolžne vse to povedati ne v svojo obrambo, ampak ker nam je vest narekavala, da se mora natočiti čisto vino. Ostal nam bi samo en očitek, da smo *prepozno* storili ta korak. Ali do tega priti je moralo. Napisali smo te vrste spričo ostudnega blatenja Petričevh agentov, ki dosega zlasti v zadnjih dneh svoj višek. Ali to nas ne moti! Kdor v blatu gazi, bo v blatu utonil. Bli pa smo dolžni povedati to tudi z ozirom na sodruge Hrvat in Srbe, ki bi eventualno slabo tolmačili naš korak.

Sodrugi železničarji! Na Vas pa danes leži naloga, da z novimi, podvojenimi močmi dvignemo moč naše edine sobojevnice, naše *strokovne* organizacije! Čaka nas ogromno delo, katerega moramo častno završiti! *Naše delo je delo za strokovno ujednotenje proletariata, naša deviza je mednarodna delavska solidarnost in naš cilj je osvoboditev proletarijata izpod kapitalističnega jarma!*

Brez obotavljanja sodrugi se priključite naši organizaciji, da popravimo mi prokletstvo izdajalskih protidelavskih diktatorjev!

V potu svojega obraza.

„V potu svojega obraza boš jedel kruh“ je dejal Bog po pripovedovanju starega zakona človeku, ko ga je izgnal iz raja. Sveto pismo je krasna knjiga, polna poezije v kateri je posebno krasno razvit simbolizem. Filozofija starih judov je našla v njej prelepo obliko in kdor čita v njej brez mučnega predsodka, da posluša besedo nedosežnega višjega bitja, temveč išče v njej duha njenih avtorjev iz tedajnega časa, najde v tem berilu bogat užitek.

Človek je grešil in Bog ga je zato kaznoval. Obsodil ga je na večno delo, pravi stara knjiga. In stem priznava, da je delo človeku neprijetno, kajti kar mu je ugodno ni kazni. Tako velik križ so videli pesniki sv. pisma v delu, da so pripisali svojemu praočetu greh, ki je bil po njihovem mnenju vrhunec hudočije s svojimi posledicami obremenjujoč nele njegovega začetnika ampak tudi vse njegove potomce. Vse še neporojeno človeštvo se je v Adamovi osebi uprlu Bogu in zato je zadela kazni celo plemo. Iz raja je bilo pognano na delo.

Tako so sodili o delu stari židovski književniki, ki niso poznali moderno industrijo in njeno nervozno roboto, ponižujočo človeka — delavca na nivo tovarne živali ali meh. avtomata. Kakšen greh bi moral napisati modern literat na rovaš pradedu, ki bi hotel pisati mitologijo utemeljeno na sedanjih razmerah? V potu svojega obraza boš jedel

kruh“ je dejal Jehova. V potu svojega obraza, v nevarnosti za svoje zdravje in življenje, moreč svoj duh in uničujoč svoje telo, imaš trpeti pomanjkanje in zanemarjati družino, zapoveduje kapitalistični zakon.

Križ na Golgati je bil znamenje rešitve, a sveto pismo je moralo vstvariti svet onkraj groba, da postane odkupljenje nazarenskega mučenika najtranscendentalno verjetno, kajti na tem svetu se rešitev vsled Pilatove obsodbe ni izpolnila. Drugo sredstvo je pomagalo ljudem, da so se osvobodili mučnih posledic podedovanega greha; z denarjem se lahko odkupijo dela in jedo beli kruh in pečenke in pijejo najboljše vino, ne da bi se jim lice potilo od telesnega in duševnega napora.

V potu svojega obraza si boš zaslužil vsakdanji kruh!

A mnogo je takih dni, ko človek, ki je delal v potu svojega obraza, nima kruha, Dosti pa je ljudi, ki nikdar nimajo skrbi za vsakdanji kruh, ker imajo vsega dovolj in preveč za vse življenje.

Človek je čudno bitje. Vsak dan lahko opazja, kakšne ogromne razlike so med ljudmi. Tu milijarderji, tam nemaniči, tu lenuhi ki le zapovedujejo, tam od prekomernega dela upehani ljudje, ki ne dosežejo niti potrebnega zaslužka za življenje. Vsak dan opazuje človek to nasprotje, komaj mu pride na misel, da tu nekaj ni prav, a koliko je takih, ki bi vprašali zakaj je tako?

Navada leži človeku na plečih kakor podedovani greh. Od navade spe njegove misli in se ne zganejo. Ker gleda krivico od svojega rojstva, jo sprejema kakor nekaj neodvratnega in se komaj zmeni za njo. In ker se je na milijone ljudi navadilo delati in stradati in trpeti, se jih je nekoliko tisoč navadilo, izkoriščati navado prvih in si od te navade polnijo žepe.

Odkar na svetu ni raja, je delo res potreba človeštva. Priroda je čudna mati. Postavila je človeka na svet, dala mu življenje; kako si ga ohrani, je pa njegova skrb. Trava nima brige kako bo rastla; ptičem je pogrnjena miza. Človek pa si mora z delom dobavljati vse, kar potrebuje za svoje življenje.

Človek, Adamov sin. Toda čudno, ali nismo vsi Adamovi sinovi? Ali ne velja ukaz: „V potu svojega obraza...“ vsem ljudem? Soditi bi se moralo, da pač, kajti v sv. pismu se ne govori o nobenih izjemah, in tudi prirodoslovci uče, da so nam bili stariši vsem enaki. Zakaj morajo le eni delati v potu svojega obraza, drugi pa le uživati?

Prijatelj delavec! Dostikrat če ti je ušla bridka beseda radi žalostnih razmer tvojega življenja iz ust, si moral slišati besede: Taka je božja volja! Toda glej: V sv. pismu je rečeno, da je božja volja naložila delo vsem ljudem v potu svojega obraza. Katera božja volja je toraj prava: Tista ki jo uči sv. pismo, ali tista ki jo učijo gospodje?

Razmišluj malo o tem, prijatelj delavec, in kadar sam razmišliš, vprašaj tovariše. Morda bo kaj koristilo če bodo tudi oni razmišljali.

Iz kluba socijalističnih poslancev.

Poslanci naše stranke so imeli te dni pred odhodom v Beograd v Ljubljani posvetovanje o politični in gospodarski situaciji, posebno z ozirom na pretečo industrijsko krizo ter so med drugim sklenili:

1. Podpredsedniku kluba s. Divcu se naroči, da naznani na seji klubskih načelnikov ust. skupštine klubove predloge k spremembi poslovnika.

2. nastopiti v parlamentu z vso energijo proti izjemnim političnim odredbam, ki jih je v zadnjih dneh dekretirala vlada, zlasti pa do prihodnje seje skupščine vložiti tozadevno vprašanje potom podpredsednika kluba dr. Divca na predsednika vlade.

3. zahtevati od vlade, da ukrene takoj vse potrebno proti nastopajoči krizi v industriji v smislu sklepov ljubljanske strokovne komisije. Temeljito rešitev te krize vidimo le v socializaciji veleindustrije in premogovnikov. Zato je klub sklenil nemudoma izdelati načrt o socializaciji premogovnikov v državi. Njegovo redakcijo je prevzel sohr. Anton Kristan.

Ustanovni občni zbor „Strokovnega društva železničarjev za Slovenijo“.

V Mestni posvetovalnici v Ljubljani se je vršil 26 decembra 1920 ustanovni občni zbor že navedenega društva.

Na zboru so bili zastopani vsi večji kraji Slovenije s 1270 priglasenimi člani.

Predsednikom je bil izvoljen sodrug Udovč Josip, zapisnikarjem pa sodrug Josip Ravnik.

Po kratkem poročilu pripravljalnega odbora so bila sprejeta društvena pravila in poslovnik, nakar se je izvolil sledeči društveni odbor:

Predsedniki: Kovač Jaka, Spod. Šiška; Ravnik Josip, Moste pri Ljubljani in Pičtni Alfred, Zidani most. Zapisnikar Tuma Josip; blagajnika Bitner Urh in Kisovec Karl. Odborniki: Černologar Karl, Šegula Fran, Jelen Franc, Felicijan Karl, Bahner Andrej, Postrak Fran, Baraga Josip. Pregledniki računov: Udovč Josip, Prijatelj Josip, Gorjanc Jože, Pintar Josip in Lorger Simon. Centralnim tajnikom je bil izvoljen sohr. Kopač Josip, njemu namestnikom pa Marn Josip iz Ljubljane.

Društven sedež je v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II.

Sklepi zbora:

Član društva je lahko vsak železničar, ki priznava pravila in ki plača vpisnino 2 dinarja, mesečno članarino pa 4 dinarje; vdove po članih plačujejo po 2 K, upokojenci pa 4 K mesečno.

Člani, ki prestopijo iz bratskih organizacij, ne plačajo vpisnine, če niso v stari organizaciji zaostali s prispevki; ko pa zaostale prispevke plačajo, se sprejmejo kot stari člani z vsemi že pridobljenimi pravicami. Krajevnim skupinam ostanejo 3 K od prispevka rednih članov, zato pa plačuje osrednje vodstvo prispevke centralni strokovni komisiji. Ta pa subvencionira okrožna tajništva iz teh prispevkov. Upisnina, prispevki pensionistov in udov se polno odračunajo centrali. Vsak mesec se vrši kontrola in vsake 3 mesece redna širša seja, katera sprejema poročila kontrole in sklepa o vseh tekočih poslih organizatoričnega značaja. Stroške za take seje nosi centrala.

Društveno glasilo je „Železničar“, ki izhaja začasno po enkrat mesečno, in sicer vsakega prvega.

Po sprejetih predlogih zaključil predsednik s primernim nagovorom ustanovni občni zbor.

Sklenilo se je udeležiti se volitve v penzijski in prov. sklad juž. žel.

Občni zbor krajevne skupine Celje se je vršil v nedeljo, dne 2. t. m. v gostilni „na Zelenem travniku“.

Po soglasnem sklepu se krajevna skupina „Saveza“ razpusti in ustanovila se je krajevna skupina „Strokovnega društva železničarjev za Slovenijo“. Vsi člani prejšnje organizacije so prestopili v krajevno skupino nove organizacije, kateri pripada premoženje stare skupine.

Izvoljen je bil soglasno sledeči odbor:

Predsednika: Felicijan Karl in Jelen Franc; Ribič Ivan, tajnik, Višić Karl, blagajnik. Odborniki: Cesar Karl, Pavel Mihael, Rozencvet Franc, Kranjc Aleks, Kos Franc, Orosel K., Višner Alojzij in Kolar Andrej. Pregledovalca računov: Gorjanc Josip in Janežič Karl.

Zaupnika: za Petrovče Križnič Ivan, za Polzelo Verbovšek Fran.

Sodrug Kopač je v daljšem govoru obrazložil vzroke, ki so vodili k ustanovi strokovne organizacije železničarjev. Vzroki ločitve so navedeni v uvodniku.

Sodrug predsednik je po kratkem govoru zaključil občni zbor.

Vladna reakcija zoper komuniste.

Vlada je razglasila, da je vsak komunističen pokret ustavljen. Ravnotako je ustavila vse komunistične liste in zaprla ter zapečatila vse komunistične lokale.

Dalje je vlada razpustila vsa komunistična društva.

V Belgradu se je izvršila hišna preiskava pri komunistih ter so se izvršile nekatere aretacije. Aretiranih je bilo okoli 100 oseb. Dokumenti, ki so se našli pri komunistih in pri njihovih sekcijah, so se izročili belgrajskemu sodišču. Ko so zaprli dom, je došlo pismo s poročili iz Banjaluke, v katerem neki študent, ne vedoč za belgrajske dogodke, javlja centralnemu komunističnemu odboru, da je v Banjaluki vse pripravljeno za solidaren nastop. Vlada je storila vse, da najde osebe, ki so v zvezi z akcijo v tej stvari.

Drugo poročilo:

Zadnje dni so našli na raznih straneh dokumente o pripravah za komunistično akcijo, ki bi imela nadaljevati še nedovršene dogodke v Bosni in na Slovenskem ter da vsilijo državi državljansko vojno. „Radničke Novine“ od srede 29. dec. m. l. so prinesle odredbo, naj se ustavi v četrtek vse delo in pozvale, naj se ta dan zbere ljudstvo k zborovanju pod geslom: „V akcijo!“ Na komunističnem sestanku, ki se je vršil v torek, se je govorilo o „pripravljanju duhov in zbiranju proletarcev za vstop v borbo, čim bo treba“. Vlada je proti revolucionarjem odredila vse potrebno, da zatire gibanje. V sredo zvečer se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so bile sprejete važne odločbe.

Poglavje o industriji v Jugoslaviji.

Nam, delavcem, se ne more očitati, da nismo že pred dvema in tudi tremi leti opozarjali na važnost industrije v vsaki državi, ki ima majhno industrijo, kakor Jugoslavija in še to samo v enem delu države. Industrija, ki je obstajala pri nas zlasti v Sloveniji, je sedaj razen lesne industrije, večinoma vezana na uvoz surovin, poleg tega pa še izdeluje v svojih obratih ali polfabrikate ali pa le posebne vrste blaga, ki so ga pred vojno

izvažali na Balkan, Kino, Argentinijo in še nekatere druge kraje. Odjemalec kos je bila tudi Italija.

Že med vojno smo opozarjali, da se mora industrija prenoviti in vzpostaviti razmeram primerno, ker je vojna industrija ves normalni razvoj industrije postavila popolnoma na glavo. Tembolj pa je postalo to potrebno, ker se je politična karta Evrope silno spremenila in so zlasti v jugovzhodni Avstro-ogrski nastale nove države, ki morajo svojo industrijo adaptirati svojim gospodarskim potrebam. Do sedaj se v tem oziru ni mnogo storilo, kljub našim resnim opominom, zaradi tega je pa tudi vsa naša industrija v škripcih in posledice mora nositi delavstvo.

Spominjamo se še, kako je hotel s. A. Kristan pričeti in je deloma že započel akcijo za industrijalizacijo države. Načrti so bili v glavnem že napravljeni in načelno odobreni. — Prišla pa je od vseh strani, zlasti s komunistične in klerikalne strani opozicija, tako da teh načrtov ni bilo mogoče izvesti. V načrtu so bile tudi razne železniške delavnice, tvornice za lokomotive, vagone itd., kar bi zlasti Sloveniji dobrodošlo, ker je deloma industrija že urejena v take namene. Za Slovenijo, Bosno in Srbijo so bili gotovi problemi za železno, rudarsko, predilno in lesno industrijo, toda pozneje je klerikalno-radikalna vlada to misel deloma popolnoma opustila, za Bosno in Srbijo pa je dala koncesije tujemu kapitalu v zakup. Velika krivda, da imamo pri nas industrijsko krizo tiči v tem, da se ni akcija izvedla in da celo v industrijskih krogih ni našla pravega odmeva.

Pripominjamo še, da je načrte takratna vlada odobrila in podpisala, a poznejša vlada jih ni upoštevala.

Sedaj se pripravlja državna anketa glede na krizo v industriji, ki jo je zahtevala naša komisija strokovnih organizacij. Zahtevajo jo tudi industrijci, ker končno le uvidevajo, da pod takimi razmerami ni mogoče dalje. Gradivo glede izvoza, uvoza, carine, produkcije, ki je že deloma zbrano za to anketo, in ga ob priliki nekaj objavimo, nam kaže gorostasne nedostatke glede na državno upravo in glede na druge pogoje za razvoj industrije. Uvoz, izvoz, carino, promet, vse je treba temeljito preurediti. Industrijo samo pa sporazumno preosnovati po potrebah, da bo producirala to in toliko blaga, ki ga rabimo za zdrav gospodarski razvoj in odpravo krize.

Če bo anketa storila svojo nalogo v tem smislu, bo uspešna, sicer pa ne.

Razne vesti.

Strokovno gibanje v Jugoslaviji je preživelo v zadnjem času hude notranje boje zaradi razkola v politični stranki proletarijata, ker se je zanesel politični boj tudi v strokovne organizacije. Delavstvo v vseh strokah je pa postalo pozorno na to zločinsko podjetje političnih hujškarjev v delavskih vrstah in je zaradi tega pričelo prav stvarno razmišljati o položaju, ki je nastal. Strokovne organizacije prej močne, trdne, so boleale na notranjih prepirih in vse njih delo ni imelo tistega uspeha kakor ga je imelo prej. Vse važnejše strokovne organizacije so odločno zavrnile rovarjenje v svojih vrstah in belgrajski komunisti so izključili celo vrsto strokovnih organizatorjev iz svoje srede, ker se niso hoteli podvreči diktatu in vratolomni taktiki komunističnih teoretikarjev. Iz tega nedvomno sledi, da se bodo morale samostojne strokovne organizacije preorijentirati

in ustvariti novo središče za svoj pokret, ki naj se razvija na zdravi podlagi trezne in pametne strokovne in mezne politike. Zdi se nam, da je najhujša kriza premagana in da je že tu trenutek, ko se strokovne organizacije konsolidirajo in vzpostavijo trden temelj delavskemu razrednemu boju v strokovnih organizacijah. Bidek je bil čas teh ostudnih bojov, tem slajša in tem lepša pa bo bodočnost naših strokovnih organizacij, ko premagamo to krizo in pa veliko industrijsko krizo, ki nam prav sedaj tiči najhujše na vratu.

»Ujedinjenje«, glavno glasilo Saveza Saobračajnih in Transportnih Radnika Jugoslavije v Zagrebu prinaša razglas, v katerem pozivlja vse društvene funkcionarje in člane, da ne nosijo strankarske spore v društvo in da se imajo držati strogo društvenih pravil.

Ta ferman je moralo društveno vodstvo izdati radi tega, ker se je v »Savez« urinilo večje število takozvanih ljudskih komisarjev in oberkomisarjev, ki so smatrali vsakega ki ni slepo prisegel na vsegavedno in vsegamogočno moskovsko internacijo, za škodljivca.

Savezni gromovniki, so na vsakem železničarskem shodu udrihali po socialnih patriotih, dočim se niso brigali za mnogostevilne žrtve njihove pregrešne politike. Stanovska vprašanja so bila le postranske važnosti.

Kaj poreče k temu pokrajinski tajnik Jože Petrič, se bode li ravnal po tem? Ali bode izvajal posledice? Ne eno ne drugo ne bode storil. — Potuhnil se bode kakor maček, skril kremplje in rovaril dalje. Naša organizacija lepo napreduje in kmalu doseže število 2000 članov.

Terorizem, ki ga uganjajo politični sanjači ne vstraši nikogar več. Kmalu bode »Petričjade« konec.

Na delo, za ozdravljenje naše stanovske organizacije.

Vlada in štrajki. Pod tem naslovom piše »Jutro« iz Belgrada, češ da vlada s svojimi ukrepi proti štrajkom še ne misli materijelno oškodovati delavstva (Vlada da se baje zaveda, da so v mnogih obratih mezde delavstva prenizke in da socialni nedostatki zahtevajo korenite remedure. Zato bo vlada baje v najkrajšem času odredila posebno komisijo, ki bo obiskala večja podjetja, da se prepriča na licu mesta o razmerah!) — Na kake načine skuša reakcija prikrajšati delavstvo v njegovih najprimitivnejših pravicah, o tem bomo že in žal še mnogo morali pisati, o taki »posebni komisiji, ki se bo na licu mesta prepričevala o razmerah delavstva«, bomo pa še posebej izrekli svojo besedo!!

Načelstvo soc. dem. stranke v Ljubljani je na svoji seji dne 1. januarja 1921 sklenilo protest proti ponovno nameranim političnim justičnim umorom madžarske vlade nad bivšimi zastopniki delavske vlade na Madžarskem. Strankinim poslancem pa naroča, da pri razpravi o mirovni pogodbi z Madžarsko zavzamejo temu primerno stališče. — Načelstvo je obenem temeljito razpravljalo o politični in gospodarski situaciji v državi in svoje sklepe sporočilo strankinemu parlamentarnemu klubu.

Železničarska stavka v Avstriji. Pretečeni teden se je završila tridnevna železničarska stavka v Avstriji. Poleg raznih zahtev so zahtevali tudi enkratni nabavni prispevek 1000 K. Ko je vlada odobrila to zahtevo, se je stavka končala.

Nemški železničarji so dosegli pri vladi 50—66 odstoten povečanje na svoje plače.

Masaryk v komunizmu. Pri novoletnem sprejemu imel predsednik Masaryk govor, v katerem se je med drugim pečal tudi z zadnjim komunističnem pučem. Predsednik Masaryk smatra, da se je komunist. stranka pokazala administrativno in politično za nezrelo. Poudarjal je, da se ruske metode v Češkoslov. republiki ne dajo izvesti. Parlamentarni princip se mora zavarovati pred nezakonitimi napadi. Tak socializem je anahronizem. Glede nacionalnih vprašanj je rekel predsednik, da pariški mir ni rešil vseh narodnostnih problemov, vendar pa se more opaziti precejšnje izboljšanje razmer proti predvojnemu stanju. »Jaz«, je končal predsednik Masaryk, »ne stavim države nad narode. Država je demokratično sredstvo v prid narodom in prebivalstvu«.

Angleški delavci proti boljševizmu. »Journal« javlja iz Londona, da je delavska stranka objavila razglas vsem socialistom in komunistom sveta, v katerem se moskovska internacija obsoja. Moskovska internacija nima niti velikopoteznosti niti trajnosti toliko, da bi si zagotovila obstoj internacije. Manifest protestira proti neopravičenemu vmešavanju moskovskih voditeljev v narodne organizacije, katere bi radi spravili v svojo odvisnost.

Tragika delavskega življenja. Dne 7. t. m. se je v Mariboru na Karčevini obesil 60 letni pomožni delavec Krištof. Gospodar, pri katerem je služil mu je prešnji dan za prazen nič odpovedal službo. Kako potrebno je pač starostno zavarovanje! Dole smo še v Jugoslaviji s socialno politiko!

Ustanovitev tovarne za lokomotive in vagone. V Brodu na Savi snujejo tovarno za lokomotive in vagone pod imenom »Prva jugoslov. tvornica vagona, strojeva, mostova d. d. u Brodu na Savi«. Delniška glavica bo 20 milijonov kron, ki jo bodo tekom 3 let zvišali na 200 milijonov.

Ena milijarda! V doslej po Italijanih zasadenih krajih Dalmacije, se baje nahaja za eno milijardo nežigosanih starih avstrogrških bankovcev, ki je bo morala naša država zamenjati. To bo zopet težko finančno breme.

Olajšave pri izvozu poštnih pošiljk v inozemstvo. Izvozne pošiljke z blagom domačega izdelka ali iz prostega prometa kraljevine se lahko prodajajo pri vseh poštah v kraljevini. V krajih, kjer so carinarnice, oskrbujejo carinjenje pošiljatelj sami, ki potem pošti predajajo že zacarinjene in plombirane pošiljke. Carinske poštne napovedi, ki sprejemajo izvozne poštne pošiljke, opremljajo carinarnice z opombo: »Prosto za izvoz«. Šele potem, kadar pošta dobi tako pošiljko, jo bo mogla odpraviti v inozemstvo. — V krajih, kjer ni carinarnic, sprejemajo izvozne poštne pošiljke ondotne pošte in jih odpravljajo na najbližjo pošto, kjer je carinarnica. Carinski uradniki potem na tej pošti pošiljke zacarinijo. Natančnejša poslovna pojasnila je poizvedeti pri vseh poštah uradih, ki prejmejo potrebna navodila.

Ameriški poljski pridelek. Tajnik zveznega državnega poljedelskega oddelka v Washingtonu je o ameriškem poljedelskem pridelku v l. 1920. podal poročilo, v katerem pravi, da je bil pridelek izvanredno dober. Priderek koruze znaša 3.199.000.000 bušljev (bušelja je malo manj kot naš mernik) ali štiri petine vse koruze na svetu. Sladkega krompirja so pridelali 106.000.000 bušljev; pridelek sladkega krompirja prekaša pridelke

pridelke prejšnjih let. Priderek riža znaša 52.000.000 ali eno četrto več kot se je pridelalo katerikoli leto prej. Priderek tobaka znaša 1.476.000.000 funtov. Priderek sladkorne pese je za eno tretjino večji od prejšnjih let. Priderek sirka, iz katerega pridelujejo sirup, je bil za 18 odstotkov večji kot leta 1919. Priderek krompirja je bil samo enkrat v zgodovini Združenih držav večji, ves pridelek krompirja se ceni na 421.000.000 bušljev. Ovsu se je pridelalo 1.444.000.000 bušljev. Priderek sena se ceni na 88 milijonov ton, jabolk 236 milijonov bušljev. Priderek pšenice, ječmena, ajde, breskev, zemeljskih orehov, fižola, graha, lanu, bombaža je nekoliko manjši kot l. 1919, toda večji kot prejšnja leta. Število goveje živine je nekoliko manjše kot je bil l. 1919., toda za 18.214.000 večje kot je bilo pet let pred izbruhom svetovne vojne. Cene poljedelskim produktom so l. 1920. začele rapidno padati, dočim se tako rapidno padanje pri industrijskih produktih ni pojavilo. V primeri z l. 1919. je vsled tega cena vsega poljskega pridelka v l. 1920. bila za 3 milijarde dolarjev manjša. Farmarska zveza zahteva, da se vzpostavi direktna zveza med producenti in konsumenti in se v to svrhu podpira združno trgovino med farmarji in konsumenti.

Izjava.

Podpisani Ivan Krajnik, kovač juž. železnice v Mariboru, izjavljam, da ne morem gospodu Jožicu Kopaču, narodnemu predstavniku, v zadevi posredovanja za nekoga sodruga očitati ničesar nečastnega in obžalujem, da sem tozadevno napačno informiran očitaj g. Kopaču dejanje, ki bi bilo, če resnično, nečastno za sodruga. Prosim ga tudi odpustitja in se zahvaljujem, da je odstopil od kazenske tožbe.

V Mariboru, 18. dec. 1920.

Krajnik Ivan.

Take so babje klepetulje.

Upravni vestnik.

Obračuni se vrše potom blokov, katere dobijo krajevne skupine in posamezni zapniki »Strokovnega društva železničarjev« in ki se bodo razposlali v teku tekočega tedna.

Denar se pošilja potom položnic, ki so priložene pošiljki blokov.

Članski prispevek znaša mesečno 16 K; od tega prispevka se pošlje centralnemu vodstvu 13 K, ostali znesek je določen za izdatke, ki jih ima krajevna skupina.

Upokojenci plačajo po 4 K mesečno; vdove po članih plačajo samo 2 K. Ti zneski se imajo v celoti obračunati centrali.

Listnica uredništva.

V eni prihodnjih številkih prinesemo v izveščku načrt zavarovalnega zakona za železniške nezgode. Zakon je zelo pomanjkljiv. Treba bode dosti napora, da se prejšnji zakon ne poslabša. Sodrugi železničarji, poprimite se organizacije!

N. N. Na vprašanje, v kaki stiki stoji naša organizacija z »Zvezo«, odgovorjamo: Naša organizacija stoji na razrednem stališču in nima nič skupnega z »Zvezo«.

Delavski žepni koledar za leto 1921

je izšel in se razpošilja naročnikom. Organizacije in posamezniki, ki ga še niso naročili, naj ga čimprej naročijo pri tajništvu J. S. D. S., Ljubljana, poštni predal 168, ali pa pri upravi »Napreja«. Trdo vezan izvod velja 14 K; kdor naroči več kot 10 izvodov, dobi pri vsakem izvodu primeren popust.